

L'espai públic com a condició dels drets culturals

Publicat per [Interacció](#) [1] el 22/10/2019 - 07:30 | Última modificació: 17/08/2026 - 15:21

L'informe de la Relatora Especial de les Nacions Unides sobre els drets culturals, Karima Benounne, presentat avui 22 d'octubre, introdueix una qüestió especialment rellevant per a les polítiques culturals: **els drets culturals no depenen només de l'accés a continguts, activitats o equipaments, sinó també de l'existència d'espais on les persones puguin trobar-se, expressar-se i participar en la vida col·lectiva**. L'espai públic deixa així de ser simplement un escenari de la cultura per convertir-se en una de les seves condicions materials.

Els drets culturals necessiten espais on poder ser exercits.

El document parteix d'una concepció àmplia dels drets culturals: protegeixen la creativitat, la llibertat d'expressar i desenvolupar identitats, la possibilitat de participar o no en determinades pràctiques culturals, l'accés a les arts, el coneixement i el patrimoni, i la capacitat d'intervenir en les decisions que afecten la vida cultural. Des d'aquesta perspectiva, disposar d'espais públics adequats, accessibles i compartits esdevé una condició indispensable per exercir aquests drets sense discriminació.

La mateixa noció d'espai públic s'amplia. Inclou carrers, places i parcs, també biblioteques, museus, escoles i altres instal·lacions públiques, espais rurals i naturals i, progressivament, els espais virtuals. El que els caracteritza no és només la titularitat pública, sinó la possibilitat que ofereixen de **convivre amb la diferència, construir allò comú, expressar identitats i sostenir el debat i fins i tot el desacord**. La cohesió social, assenyalava l'informe, no implica eliminar les controvèrsies dels espais compartits.

Aquesta mirada permet desplaçar la pregunta des de l'existència formal dels espais cap a les **condicions efectives d'ús**. Les dones, les persones amb discapacitat, infants i joves, les persones sense llar o altres grups exposats a discriminacions poden trobar barreres físiques, econòmiques, socials o de seguretat que limiten la seva presència. Per això, l'accessibilitat, el disseny universal, la seguretat, la gratuïtat sempre que sigui possible i la participació ciutadana en el disseny i la gestió apareixen com a components dels drets culturals, no simplement com a criteris de qualitat urbana.

L'informe dedica una atenció particular a les pràctiques artístiques i culturals. Festivals, concerts, celebracions, processons, art al carrer o altres expressions desenvolupades en espais públics han de ser reconegudes com a exercicis legítims del dret a participar en la vida cultural. Els procediments administratius no haurien de convertir-se en obstacles desproporcionats i les autoritats tenen una obligació positiva de facilitar i protegir aquestes expressions. També els monuments, l'arquitectura, les llengües visibles i l'art públic configuren simbòlicament qui és reconegut en l'espai compartit i quines narratives hi adquireixen centralitat.

Un dels punts més significatius és l'advertiment sobre la **privatització de l'espai públic**. Els espais privats oberts al públic poden oferir llocs de trobada, però estan sotmesos a regles orientades principalment al consum i poden restringir activitats, expressions o presències que serien legítimes en un espai plenament públic. Per a Benounne, garantir drets com la llibertat d'expressió, reunió o participació cultural perd consistència si no existeixen espais suficients on aquests drets es puguin exercir realment.

Les recomanacions traslladen aquesta concepció a les polítiques públiques. Els estats i, de manera molt directa, els governs locals haurien d'incorporar els drets humans i culturals al disseny, construcció, regulació i manteniment dels espais públics; garantir-ne l'accessibilitat i la inclusió; facilitar-hi les activitats culturals; incorporar la perspectiva de gènere i el disseny universal; protegir els espais naturals i establir mecanismes de participació ciutadana. L'informe arriba a plantejar que el reconeixement jurídic del **dret a la ciutat i del dret a l'espai públic** pot esdevenir un instrument per orientar polítiques públiques basades en els drets humans.

Nota de l'editor (2026). Llegit avui, el document conserva força perquè situa els drets culturals fora dels límits estrictes de la política cultural sectorial. La seva aportació més productiva per al món local és entendre que una política de drets culturals també es decideix en l'urbanisme, la mobilitat, la seguretat, l'accessibilitat o la regulació dels usos de l'espai. Alhora, aquesta amplitud és també el seu principal repte: reconèixer l'espai públic com a condició dels drets no resol per si mateix els conflictes entre usos, interessos i grups socials que competeixen per definir-lo. El pas decisiu és determinar **qui pot ocupar l'espai, en quines condicions i amb quina capacitat real per intervenir en les decisions que el configuren.**

Referència

Benounne, K. (2019). *Informe de la Relatora Especial sobre los derechos culturales (A/74/255)*. Asamblea General de las Naciones Unidas.

[Consultar el document complet](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: drets culturals

Etiquetes: accés a la cultura

Etiquetes: desigualtats culturals

Etiquetes: inclusió cultural

Etiquetes: polítiques culturals

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/drets-culturals-espai-public>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/a_74_255_s.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8118>